

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5

C5PZD15C0T01

DIDAKTICKÝ TEST

Jméno a příjmení

Počet úloh: 30

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

- **Časový limit** pro řešení didaktického testu je **60 minut**.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- U každé úlohy nebo podúlohy je **právě jedna** nabízená **odpověď správná**.
- Za nesprávnou nebo neuvedenou odpověď **se neodělují záporné body**.
- Odpovědi pište **do záznamového archu**. Při zápisu použijte modře nebo černě píšící propisovací tužku, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.
- Odpověď, kterou považujete za správnou, zakřížkujte v záznamovém archu podle obrázku.

A B C D
4

- Pokud budete chtít svou odpověď opravit, zbarvíte původně zakřížkovaný čtvereček a zakřížkujete nový čtvereček. Jakýkoliv jiný způsob záznamu odpovědí (např. dva křížky u jedné úlohy) bude považován za nesprávnou odpověď.

A B C D
4

- Řešení úloh, u kterých nejsou nabídky odpovědí, zapište čitelně do vyznačených bílých polí. Povoleny jsou psací i tiskací písmo a číslice. Při psaní odpovědí rozlišujte velká a malá písmena.

12

- Pokud budete chtít tuto odpověď opravit, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

1 bod

1 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Velmi jsem mu vyčítal jeho povýšené chování.
- B) Jako obvykle odmítal udělat výmyk na hrazdě.
- C) Vývar z jitrocele se používá například k omývání lišejů.
- D) Ze všech hříbat si nejvíce oblíbil kobytku s bílou lysinkou.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2–3

Je známo, že pan Šatra
pro krejcar nezná bratra –
a včera kvůli korunce
prý skočil hlavou do hrnce
ze čtrnáctého patra.

A když mu soused na to řek:
„Člověče, vy jste vadný –
to nemáte strach o mozek?“
On pravil: „Nemám žádný.“

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

1 bod

2 Která z následujících možností nejlépe vystihuje vlastnost pana Šatry popisovanou v první sloce výchozího textu?

- A) lakota
- B) odvaha
- C) nepřátelství
- D) neopatrnost

max. 2 body

3 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

	A	N
3.1 Text je hádanka.	☐	☐
3.2 Každý verš začíná jednoslabičným slovem.	☐	☐
3.3 V textu se vyskytuje podstatné jméno v 5. pádě.	☐	☐
3.4 V obou slokách se rýmuje první verš s druhým veršem.	☐	☐

max. 3 body

4 Přiřadte k vynechaným místům (*****) v jednotlivých možnostech (4.1–4.4) sloveso (A–F), které se v daném ustáleném slovním spojení běžně užívá:

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

4.1 *****, co tě nepálí. _____

4.2 ***** času jako husa klasu. _____

4.3 Darovanému koni na zuby *****. _____

4.4 Chytrému napověz, hloupého *****. _____

- A) trkni
- B) trhej
- C) dodej
- D) dočkej
- E) nehas
- F) nehleď

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 5–6

Při pravidelné rodinné poradě jsme se usnesli, že v neděli pojedeme na pouť. My děti jsme samozřejmě museli rodičům slíbit, že se na pouťových atrakcích budeme chovat obezřetně.

Po sytém nedělním obědě jsme všichni vyrazili vstříc novým zážitkům. Cesta ubíhala rychle, za chvíli jsme byli na místě. Okamžitě jsme se nechali strhnout výrem zábavy. Mladší bratr zamířil ke kolotoči, já jsem se chtěl svézt na horské dráze. Při návštěvě strašidelného zámku, ve kterém nás děsili vlkodlaci a upíři, my běhal mráz po zádech. Ze všech koutů se totiž ozívalo hrozné psí vytí.

Domů jsme přijeli až za tmy, neboť jsme se dostali do dopravní zácpy.

(CZVV)

max. 4 body

5 Napište pravopisně správně všechna slova, která jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou:

1 bod

6 Vypište z výchozího textu několikanásobný podmět:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 7–11

(1) Židovské město v Mikulově patřilo mezi nejvýznamnější na Moravě. Židé zde měli školu, synagogu a velký hřbitov. V osmnáctém století byl Mikulov sídlem vrchního zemského rabína pro celou Moravu.

(2) Mezi rabíny jeden z nejučenějších se jmenoval Šmelka. Povíдали se o něm všelijaké příběhy. Říkalo se, že důchody mikulovských rabínů byly velké, ale u rabína Šmelka bylo prý peněz pořád málo. Každého toulavého žebráka, který u něho zaklepal, obdaroval tak štědře, že rabínovi a jeho rodině leckdy nezůstal ani haléř. Všecky peníze, které rabín během dne dostal, rozdál ještě do západu slunce chudým, při východu hvězd nebyla v jeho domě ani vindra. A když už nebyly doma peníze, rozdával rabín třebaš nábytek nebo šaty.

(3) Onehdy daroval žebrákovi prsten. „Cos to udělal?“ naříkala rabínova manželka. „Vždyť ten prsten stál čtyři sta rýnských a byla to naše nejdrahocennější věc!“

(4) Paní rabínová byla štědrá a milosrdná žena, ale čtyři sta rýnských je čtyři sta rýnských! Rabín Šmelka se na okamžik zarazil. Potom zavolal žebráka zpět a povídá mu: „Poslechni, dozvěděl jsem se právě, že ten prsten má cenu čtyř set rýnských. Měl by sis dát pozor, aby tě někdo nenapálil, až ho budeš prodávat!“

(5) Jindy zase rabín Šmelka pomohl staré ženě, které shořel dům. Ubytoval ji u sebe, aniž by za to něco požadoval.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

max. 2 body

7 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), či nikoli (N):

	A	N
7.1 V prvním odstavci je číslovka základní.	☐	☐
7.2 Ve druhém odstavci je podstatné jméno rodu středního.	☐	☐
7.3 Ve třetím odstavci se vyskytuje příslovce.	☐	☐
7.4 Ve čtvrtém odstavci se vyskytuje zájmeno neurčité.	☐	☐

1 bod

8 Které z následujících tvrzení o rabínu Šmelkovi je pravdivé?

- A) Žádného toulavého žebráka nenechal odejít s prázdnou.
- B) Byl velmi moudrý, a proto byl jmenován vrchním zemským rabínem.
- C) V případě darovaného prstenu se zachoval přesně podle rady své ženy.
- D) Nařídil žebrákovi, že prsten nesmí prodat za méně než čtyři sta rýnských.

1 bod

9 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje pravopisná chyba?

- A) byla to naše nejdrahocennější věc
- B) povíдали se o něm všelijaké příběhy
- C) při východu hvězd nebyla v jeho domě ani vindra
- D) město v Mikulově patřilo mezi nejvýznamnější na Moravě

1 bod

10 Který z následujících typů textu nejspíše odpovídá výchozímu textu?

- A) bajka
- B) pověst
- C) životopis
- D) anekdota

1 bod

11 Napište, kolik souvětí se celkem vyskytuje v prvním a druhém odstavci výchozího textu:

3 body

12 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly:

- A) Kupodivu však šla otevřít lehce a ven se vykutálely dvě kuličky proti molům.
- B) Nechtěla se totiž uhodit do nosu o zadní stěnu skříň. Udělala ještě krok, pak druhý a třetí. Pořád čekala, kdy už narazí na dřevo – a ono pořád nic. „To musí bejt úplná veleskříň,“ pomyslela si.
- C) Okamžitě si vlezla do skříň a zabořila do nich obličej, ale dveře nechala otevřené, protože dobře věděla, že ve skříni se samo zavře leda úplné tululum. Za chvíli se zavrtala hlouběji a zjistila, že za první řadou kabátů visí ještě další.
- D) Za druhou řadou už byla skoro tma a Lucinka raději natáhla ruce před sebe.
- E) Podívala se dovnitř a uviděla tam viset samé kabáty – hlavně to byly dlouhé kožichy.
- F) Lucinku napadlo, že by se mohla podívat, jestli skříň nepůjde otevřít, i když byla předem smířená s tím, že bude zamčená.

(C. S. Lewis, Lev, čarodějnice a skříň, upraveno)

První část: _____

Druhá část: _____

Třetí část: _____

Čtvrtá část: _____

Pátá část: _____

Šestá část: _____

1 bod

13 Která z následujících možností obsahuje pravopisnou chybu?

- A) Nevzbuzuj ve mně pocit viny.
- B) Mě vynechej, nic jsem neudělal!
- C) Jdi na třídní schůzky místo mně!
- D) Nelituj mě, zavinila jsem si to sama.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 14–18

(1) Premiéra filmu *Čtyřlístek ve službách krále* se odložila o měsíc. Za důvod označili jeho tvůrci vyladování posledních detailů počítačové animace. Nakonec právě animační stránka *Čtyřlístku ve službách krále* vadí nejméně.

(2) Ve filmu je zachována podoba postavíček z původních komiksů, které poprvé světu představil jejich tvůrce Jaroslav Němeček již v roce 1969. Fifinka, Myšpulín, Piňďa a Bobík zkrátka vyhlížejí věrně, tedy stejně jako v komiksech. Jejich slunečný svět si stále drží své veselé barvy a postavíčky se pohybují docela přirozeně, byť od nich filmový příběh ani nežadá žádné zvláštní úkony kromě série katastrof z běžných grotesek. Režisér prý na *Čtyřlístku* vyrůstal a jeho sešity si prohlížel už v době, kdy ještě neuměl číst. Za svou práci se rozhodně nemusí stydět, totéž platí i pro hravou hudbu Ondřeje Soukupa.

(3) Tím ale pouť síní slávy končí, dál už vedou jen schody do suterénu. Dláždí je dva základní kazy: neskutečně slabý, chaotický scénář a nezměrné množství odkazů na různé výrobky sponzorů filmu. Můžeme jen hádat, jak jedno ovlivňovalo druhé. Ale dejme tomu, že nejmenší diváci logiku ve filmu hledat nebudou. Hlavně že se zboří narozeninový dort pro Fifinku a lvem vystrašené obyvatelstvo ječí, prchá a padá.

(4) Dospělí zřejmě v sále nevydrží, i když se obrní trpělivostí a ponoří se do pocitu příjemné nostalgie po vlastním dětství. Jenže zanechat potomky v sále znamená jistě nebezpečí: rodič je vystaví mohutnému reklamnímu útoku. Sledování filmu se tak mění v listování omalovánkami ve stylu reklamních letáků a radost z návratu legendy v rozčarování.

(www.idnes.cz, upraveno)

1 bod

14 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se nevyskytuje zájmeno?

- A) stále drží své veselé barvy
- B) dláždí je dva základní kazy
- C) nežádá žádné zvláštní úkony
- D) množství odkazů na různé výrobky

1 bod

15 Která z následujících možností neobsahuje souvětí?

- A) Můžeme jen hádat, jak jedno ovlivňovalo druhé.
- B) Ale dejme tomu, že nejmenší diváci logiku ve filmu hledat nebudou.
- C) Fifinka, Myšpulín, Piňďa a Bobík zkrátka vyhlížejí věrně, tedy stejně jako v komiksech.
- D) Za svou práci se rozhodně nemusí stydět, totéž platí i pro hravou hudbu Ondřeje Soukupa.

max. 2 body

16 K následujícím slovům najděte ve druhém odstavci výchozího textu slova podobného významu a napište je:

(Hledaná slova mohou být i v jiném tvaru. Výsledná dvojice slov musí být stejného slovního druhu.)

řada –

normální –

hanbit se –

max. 2 body

17 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
17.1 Na premiéře filmu <i>Čtyřlístek ve službách krále</i> se dětem rozdávaly omalovánky.	☐	☐
17.2 Kvůli některým děsivým scénám musí malé děti sledovat film <i>Čtyřlístek ve službách krále</i> pouze s rodiči.	☐	☐
17.3 Film <i>Čtyřlístek ve službách krále</i> měl premiéru v suterénu, kam se ze slavnostní síně šlo po dlážděných schodech.	☐	☐
17.4 Režisér filmu <i>Čtyřlístek ve službách krále</i> Jaroslav Němeček svůj úkol zvládl se ctí, jinak má však film určité nedostatky.	☐	☐

max. 2 body

18 Vypište z prvního odstavce výchozího textu všechny základní skladební dvojice:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 19

Za svůj výkon v divadelním představení si zaslouží pochvalu především ***** herci.

(CZVV)

1 bod

19 Které z následujících slov patří na vynechané místo ve výchozím textu (*****)?

(Po doplnění slova musí být věta pravopisně a gramaticky správně.)

A) dětští

B) dětčtí

C) dětský

D) dětcký

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 20–24

Na chvíli jsem se schoval za jednou velkou díží a pak jsem putoval po horní polici zpátky. Začal jsem využívat ocásku čím dál tím víc. Celou cestu jsem pobíhal od ucha jednoho hrnce k druhému, zatímco dole pode mnou kuchaři a číšníci jako jeden muž kmitali, z kastrolů se valila pára, pánve prskaly a z talířů se kouřilo. Připadal jsem si skvěle a pomyslel jsem si: Bože, chlapče, to je ale život! Jak prima je být na chvíli myší a plnit takovéhle vzrušující poslání!

Tak strašně jsem to prožíval, že jsem úplně zapomněl, že jsem se ocitl v zorném poli kohokoliv z kuchyně, kdo by náhodou vzhlédl vzhůru. To, co se přihodilo v příštím okamžiku, se zběhlo tak rychle, že jsem neměl čas na záchranu. Zaslechl jsem, jak nějaký cizí hlas ječí: „Myš! Podívejte se na tu špinavou malou myš!“ Dole pod sebou jsem zahlédl bíle oděnou postavu s vysokou bílou čepicí a potom se zableskla ocel.

(R. Dahl, Čarodějnice, upraveno)

1 bod

20 Následující možnosti pocházejí z pokračování výchozího textu. Která z nich na výchozí text navazuje bezprostředně?

- A) Kličkoval jsem kolem něj, zahýbal a vybíral zatačky. Pak opět kličkoval a rychle měnil na kuchyňské podlaze směr.
- B) To vzduchem prosvištěl nůž na krájení. Koncem ocásku mi vystřelila bolest a já najednou padal a padal hlavou dolů k zemi.
- C) I přitom, jak jsem padal, jsem pochopil, k čemu došlo. Věděl jsem, že mi odsekli konec ocásku, že se co nevidět rozplácnu o podlahu.
- D) Zbývala jenom jediná cesta, a to vzhůru. Zaťal jsem drápky do chlupaté ponožky a prchal nahoru, výš a výš po lýtku a přes koleno na stehno.

1 bod

21 Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje výchozí text?

- A) Příběh prožívá chlapec, který se na chvíli stal myší.
- B) Příběh prožívá myš, která se na chvíli stala chlapcem.
- C) Příběh prožívá chlapec, který by se chtěl na chvíli stát myší.
- D) Příběh prožívá myš, která by se chtěla na chvíli stát chlapcem.

1 bod

22 Které z následujících slov neobsahuje předponu?

- A) pobíhal
- B) putoval
- C) prožíval
- D) připadal

max. 3 body

23 Vypište z prvního odstavce výchozího textu slova významově podřazená slovnímu spojení KUCHYŇSKÉ NÁDOBÍ:

max. 2 body

24 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda obsahuje přídavné jméno tvrdé (A), nebo ne (N):

	A	N
24.1 cizí hlas	☐	☐
24.2 po horní polici	☐	☐
24.3 vzrušující posláni	☐	☐
24.4 v příštím okamžiku	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 25

Jestližesetizítranepodařísehnatvstupenkynaveletrhmůžeshmístotohojítsemnoudokina.
(CZV)

2 body

25 Přepište výchozí text tak, aby jednotlivá slova byla správně oddělena:
(Doplnění interpunkce nebude hodnoceno.)

max. 2 body

26 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána pravopisně správně (A), nebo ne (N):

	A	N
26.1 Vinicemi na úbočí mírné vyvýšeniny projížděly těžké vozy tažené čtyřmi osli.	☐	☐
26.2 Slunné ráno brzy vystřídaly podzimní plýskanice doprovázené krupobitím.	☐	☐
26.3 Domy se světlými zdmi a doškovými střechami se vyjímalý na pozadí líbezný krajiny.	☐	☐
26.4 Ozvěna výbuchu a padající skleněné střepy zahnalý zástupy přihlížejících diváků do bezpečných úkrytů.	☐	☐

max. 2 body

27 Přiřadte k jednotlivým popisům (27.1–27.3) odpovídající městský znak (A–E):

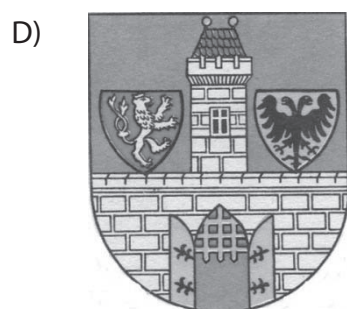
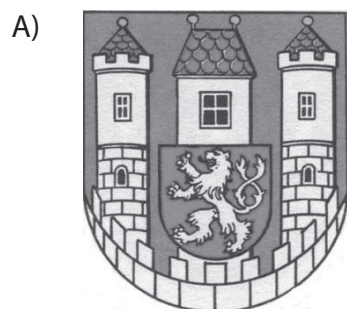
(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

27.1 Na znaku je hradební zeď s cimbuřím. Nad bránou s mříží je věž s jedním oknem ukončená trojzubým cimbuřím. _____

27.2 Na znaku je hradební zeď s cimbuřím. Nad bránou s otevřenými vraty a vytaženou mříží jsou dvě věže, každá z nich má jedno obdélníkové okno. _____

27.3 Na znaku je hradební zeď. Nad bránou s vytaženou mříží je věž s jedním oknem. Obklopují ji dva štíty, na jednom z nich je vyobrazený český lev. _____

(A. Příbyl; K. Liška, *Znaky a pečete středoečeských měst, upraveno*)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 28–29

**Milé spolužačky a milí spolužáci,
v letošním roce uplyne 20 let od doby, kdy jsme ukončili základní školu.
Všechny absolventy proto zveme na oslavu tohoto kulatého výročí. Sejdeme se
v sobotu 20. června 2015 v restauraci hotelu Modrá hvězda, který se nachází na
okraji města Horní Blatná, a společně zavzpomínáme na zážitky ze školních lavic.**

Napište, zda se srazu zúčastníte a zda máte zájem o rezervaci pokoje v hotelu, a to nejpozději do 17. května na adresu: Miroslav Veselý, Blanická 20.

Věříme, že účast bude co nejhojnější!

Za přípravný výbor Miroslav Veselý

(CZVV)

max. 3 body

28 Vypište ze zvýrazněné části výchozího textu všechna podstatná jména rodu mužského neživotného:

1 bod

29 Do výchozího textu je nutné doplnit dva údaje, aby sdělení bylo úplné. Ve které z následujících možností jsou uvedeny oba tyto údaje?

- A) důvod konání akce a oslovení adresáta
- B) přesný čas konání akce a oslovení adresáta
- C) důvod konání akce a chybějící část adresy odesílatele
- D) přesný čas konání akce a chybějící část adresy odesílatele

1 bod

30 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Děti ve třídě vzorně plnily zadané úkoly i další povinnosti.
- B) Po jeho odvážném činu k němu pocítila silnou náklonnost.
- C) Zprávy o bezbranných koťatech v útulku jsme slýchali denně.
- D) Při ranní procházce lesem omylem nasbírali plody vraního oka čtyřlístého.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.
